

4. Polynomit 12 p.

Polynomien $f(x) = (x - 2)(x + 2)(x - 1)$ ja $g(x) = -2(x - 2)(x + 2)(x + 1)$ kuvaajat leikkaavat toisensa kolmessa pisteessä $(2, 0)$, $(-2, 0)$ ja (x_0, y_0) , missä $-2 < x_0 < 0$.

1. Määritä leikkauspiste (x_0, y_0) . (4 p.)

2. Laske polynomien kuvaajien väliin jäävän alueen pinta-ala välillä $[0, 2]$. (8 p.)

1. Kolmannen leikkauspisteen x -koordinaatti x_0 saadaan yhtälöstä $f(x_0) = g(x_0)$.

$$(x_0 - 2)(x_0 + 2)(x_0 - 1) = -2(x_0 - 2)(x_0 + 2)(x_0 + 1) \quad \left| \begin{array}{l} : (x_0 - 2)(x_0 + 2) \neq 0, \\ \text{koska } -2 < x_0 < 0. \end{array} \right.$$

$$(x_0 - 1) = -2(x_0 + 1)$$

$$x_0 - 1 = -2x_0 - 2$$

$$3x_0 = -1$$

$$x_0 = -\frac{1}{3}$$

Leikkauspisteen y –koordinaatti y_0 saadaan sijoittamalla x_0 jommankumman funktion lausekkeeseen:

$$y_0 = f(x_0) = \left(-\frac{1}{3} - 2\right)\left(-\frac{1}{3} + 2\right)\left(-\frac{1}{3} - 1\right)$$

$$y_0 = f(x_0) = -\frac{7}{3} \cdot \frac{5}{3} \cdot \left(-\frac{4}{3}\right) = \frac{140}{27}$$

Kysytty leikkauspiste on siis $(x_0, y_0) = \left(-\frac{1}{3}, \frac{140}{27}\right)$.

Tarkistus SpeedCrunchilla:

$$f(x) = (x-2)(x+2)(x-1)$$

$$g(x) = -2(x-2)(x+2)(x+1)$$

$$\begin{aligned} f(-1/3) \\ = 5,18518518518518518519 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} g(-1/3) \\ = 5,18518518518518518519 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 140/27 \\ = 5,18518518518518518519 \end{aligned}$$

2.

Aiemman perusteella käyrät $y = f(x) = (x - 2)(x + 2)(x - 1)$ ja $y = g(x) = -2(x - 2)(x + 2)(x + 1)$ leikkaavat toisensa kohdissa $x = -2$, $x = -\frac{1}{3}$ ja $x = 2$.

Välillä $[0, 2[$ toinen käyristä on siis ylempänä. Selvitetään testipisteellä $x = 1$ kumpi saa suurempia arvoja:

$$f(1) = (1 - 2)(1 + 2)(1 - 1) = 0$$

$$g(1) = -2(1 - 2)(1 + 2)(1 + 1) = -2 \cdot (-1) \cdot 3 \cdot 2 = 12 > f(1)$$

Siis välillä $[0, 2[$ pätee $g(x) > f(x)$ ja kun $x = 2$, niin $g(x) = f(x) = 0$.

Kuvaajien väliin välillä $[0, 2]$ jäävän alueen pinta-ala A saadaan siis määrättyä integraalina

$$A = \int_0^2 (g(x) - f(x)) dx.$$

Sievennetään erotusta ja kerrotaan ensin polynomien lausekkeista sulkeet auki.

$$f(x) = (x - 2)(x + 2)(x - 1)$$

$$(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$$

$$f(x) = (x^2 - 4)(x - 1) = x^3 - x^2 - 4x + 4$$

$$g(x) = -2(x - 2)(x + 2)(x + 1)$$

$$g(x) = -2(x^2 - 4)(x + 1) = -2(x^3 + x^2 - 4x - 4) = -2x^3 - 2x^2 + 8x + 8$$

Huom. Tarkista sievennys

SpeedCrunchilla!

$$h(x) = x^3 - x^2 - 4x + 4$$

$$i(x) = -2x^3 - 2x^2 + 8x + 8$$

Testaa satunnaisella luvulla (tai luvuilla) tuleeko lausekkeista sama tulos?

$$h(7.34) = 316,211304$$

$$f(7.34) = 316,211304$$

$$i(4.28) = -151,202304$$

$$g(4.28) = -151,202304$$

Muodostetaan erotusfunktion lauseke:

$$\begin{aligned}g(x) - f(x) &= -2x^3 - 2x^2 + 8x + 8 - (x^3 - x^2 - 4x + 4) \\ &= -2x^3 - 2x^2 + 8x + 8 - x^3 + x^2 + 4x - 4 \\ &= -3x^3 - x^2 + 12x + 4\end{aligned}$$

Kysytty pinta-ala on

$$A = \int_0^2 (-3x^3 - x^2 + 12x + 4) dx$$

$$= \int_0^2 \left(-3 \cdot \frac{1}{4} x^4 - \frac{1}{3} x^3 + 6x^2 + 4x \right)$$

$$= -\frac{3}{4} \cdot 2^4 - \frac{1}{3} \cdot 2^3 + 6 \cdot 2^2 + 4 \cdot 2 = -\frac{3}{4} \cdot 16 - \frac{8}{3} + 24 + 8 = -12 - \frac{8}{3} + 32 = 20 - 2\frac{2}{3} = 17\frac{1}{3}$$

Tämänkin voit tarkistaa
SpeedCrunchilla...

$$j(x) = -3x^3 - x^2 + 12x + 4$$

$$\begin{aligned}j(5.89) \\ &= -573,021507\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}g(5.89) - f(5.89) \\ &= -573,021507\end{aligned}$$

Tarkistetaan vielä integraalifunktion sijoitus:

$$k(x) = -\frac{3}{4}x^4 - \frac{1}{3}x^3 + 6x^2 + 4x$$

$$\begin{aligned} k(2) - k(0) \\ = 17,333333333333333333333333 \end{aligned}$$